

ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ
ΤΗΣ 81^{ΗΣ} ΕΠΕΤΕΙΟΥ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ ΤΟΥ ΚΟΨΑ
(ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ ΜΑΪΟΣ 1941)

Με αφορμή τις προγραμματισμένες εκδηλώσεις εθνικού χαρακτήρα για την «ΕΠΕΤΕΙΟ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ», σας γνωρίζουμε ότι ο Δήμος Χερσονήσου, σε συνεργασία τόσο με την Ενορία Ταξιαρχών Ανώπολης, όσο και με τους Πολιτιστικούς Συλλόγους της περιοχής: 1. Εκπολιτιστικό & Εξωραϊστικό Σύλλογο Ανωπόλεως 2. Πολιτιστικό Σύλλογο Γουρνών και 3. Πολιτιστικό Πνευματικό Κέντρο «ΑΞΙΟΝ ΕΣΤΙ » Κοκκίνη Χάνι, τιμώντας την ιστορική «ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΚΟΨΑ», πραγματοποιούν εκδηλώσεις μνήμης και απόδοσης φόρου τιμής, την Παρασκευή 20 Μαΐου 2022, σύμφωνα με τις ισχύουσες υγειονομικές διατάξεις αναφορικά με τον κορωνοϊό COVID 19.

Οι εκδηλώσεις, θα πραγματοποιηθούν στον προαύλιο χώρο του Ιερού Ναού Προφήτη Ηλία στην Ανώπολη του Δήμου Χερσονήσου (ύψωμα Κοψάς).

Η μάχη στον Κοψά, αποτελεί ένα ιστορικό ορόσημο στην παγκόσμια στρατιωτική ιστορία. Πράξη ηρωισμού, γενναιότητας και αυταπάρνησης. Αποτέλεσε ιδανική στρατηγική θέση επίθεσης τον Μάιο του 1941 εναντίον του Γερμανικού στρατού. Απλοί ένοπλοι πολίτες από όλη τη βόρεια πεδιάδα, δηλαδή τη Λαγκάδα, από την Ανώπολη, τις Γούβες, τη Χερσόνησο, τις Ποταμιές, την Ελιά, την Επισκοπή, το Οροπέδιο Λασιθίου με τον Κρασσαναδάμη, τον Καπετάν Μιχάλη Σαμαρείτη (φαντάρο ομαδάρχη), τον Θεόδωρο Καλλίνο καπετάνιο του ΕΛΑΣ, γνωστό και ως Αμάρμπεης (ψευδώνυμο που του δόθηκε από το όνομα του ψηλότερου βουνού της περιοχής Αλιάκμονα και Πηνειού, περιοχή δράσης του Αρχηγείου του οποίου ήταν διοικητής), καθώς και από άλλα μέρη της Κρήτης, αντιστάθηκαν με απaráμιλλο θάρρος, με αποφασιστικότητα, με αδελφικότητα, στους χιλιάδες αλεξιπτωτιστές του Χίτλερ.

Ο Ιερός Ναός του Προφήτη Ηλία, χρησιμοποιήθηκε ως πολυβολείο της εποχής. Υπήρξε ιδανικό μέρος εποπτείας των ανατολικών ρίψεων των Γερμανών αλεξιπτωτιστών στον τομέα του Ηρακλείου και από εκεί ο ελληνικός στρατός χτύπησε και απέκρουσε με μεγάλη επιτυχία την γερμανική μονάδα που αποπειράθηκε να καταλάβει την περιοχή και τελικά την κράτησε ελεύθερη.

ΤΟ ΑΓΝΩΣΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ ΚΥΡΙΑΚΑΚΗ
ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

Τρεῖς γῦρες ἔβαζα τὸ χαλὴν κυκροῦ τὸ
 39-18 ὀκτωβρίου ---
 τὸ 1941-25 ὀκτωβρίου
 1944 τῆς 23 ~~αὐγούστου~~ αὐγούστου τὸ
 1947 ἰουλίου ὅλα γιὰ τὴν Πατρίδα
 μετὰ τὴν μάχη τῆς Βεράκηνα βλὸ
 Ἀνωπλατό 6 χοροὶ γιὰ ὠρυζοθρία βλὸ
 γυναῖκες ὡρὰ γὰ τὰ ἀνέκοι βλὸ
 παλαιὰ ἐνὸς ἀνάγκης ἐπιβρατερωτῶν
 γιὰ πάντα ἀνέκοι Βεράκηνα

«20-5-1941

Μάιος στις 20 του μήνα. Μεσημέρι και ώρα 12. Πήραμε το συσσίτιο φάγαμε και κατεβήκαμε στην παραλία που ήταν πολύ κοντά η αμμουδιά.

Ήταν δυνατή ζέστη που οι περισσότεροι στρατιώτες μπήκαν στη θάλασσα. Δεν πέρασε πολύ ώρα όπου φτάσανε τα εχθρικά αεροπλάνα βομβαρδιστικά. Άρχισαν να μας πολυβολούν, τρέχοντας εμείς με τα ρούχα μας στη μασχάλη, πιάνουμε τα βράχια.

Ντυνόμαστε και πάμε στα χαρακώματα, κρατώντας τα τουφέκια στο χέρι. Μας αρχίσανε στις βόμβες. Ερχόντουσαν κύματα- κύματα τα αεροπλάνα. Αυτό γινόταν μέχρι τις πέντε το απόγευμα και σε όλα τα μέρη που θα έρριχναν τους αλεξιπτωτιστές. Στα τριγύρω του Ηρακλείου, στο αεροδρόμιο, στον Καρτερό και Κοκκίνη με Γούβες, εκεί που ήταν ένας Εγγλέζικος ασύρματος, κατά τις 5 που ήλθαν τα τελευταία αεροπλάνα που είχαν ανακατέψει τη γη με τις βόμβες. Αφού στο τέλος μας έρριχναν τιμμεντένιες βόμβες.

Φεύγουν τα βομβαρδιστικά και απλώνεται ησυχία. Βγαίνουμε από τα χαρακώματα να δούμε τι ησυχία ήταν αυτή. Και τι να δούμε!!!

Χειρόγραφο σημείωμα του Στυλιανού Κυριακάκη στο ημερολόγιό του (περίληψη της στρατιωτικής του δράσης)

Στον ορίζοντα της θάλασσας να έρχονται τα οπλιταγωγά αεροπλάνα, τόσο χαμηλά και πολύ φορτωμένα που νομίζαμε ότι πλέανε στην επιφάνεια της θάλασσας. Πλησιάζουν προς το Ηράκλειο. Άλλα στο αεροδρόμιο, στον Καρτερό και άλλα προς εμάς. Αρχίζουν τα αντιαεροπορικά, τα οπλιταγωγά να ρίχνουν αλεξιπτωτιστές.

Ο ουρανός γεμίζει αλεξιπτωτιστές. Εμείς που δεν είχαμε ξανασυναντήσει τέτοιο πόλεμο σαστίσαμε. Ο λοχαγός, Καλίνος Θεόδωρος, που ήταν πολύ ψύχραιμος, πετιέται απάνω σε ένα βράχο και μας φωνάζει: «Παιδιά μη φοβάστε. Άνθρωποι είναι και αυτοί όπως εμείς. Εγώ έφυγα από τον τόπο μου και ήλθα να πολεμήσω μαζί σας. Αυτοί ήλθαν να μας πάρουν τον τόπο μας». Α Ε Ρ Α μας φωνάζει και τρέχουμε προς τα απάνω τους. Περνάμε του Κοκκίνη το Χάνι.

Παραπέρα είναι μια γεφυρούλα. Ορισμένοι αλεξιπτωτιστές πρόλαβαν και έπεσαν στα αμπέλια που είχαν φυλλώσει και δεν τους προλάβανε. Ο οπλισμός ήταν ένα όπλο και μια πάνινη φυσιγγιοθήκη με εκατό φυσίγγια. Οι Γερμανοί ήταν αστακοί από οπλισμό. Το ευτύχημα ήταν που σκοτώσαμε μερικούς και πήραμε τα φυσίγγια και τον οπλισμό τους.

Και συγκεκριμένα στο γεφυράκι ένας Γερμανός που βρήκε ένα γαϊδουράκι το πήρε και του δένει στο σαμάρι ένα καρότσι που το είχαν ρίξει με αλεξιπτωτο τα αεροπλάνα. Το γαϊδουράκι το τραβούσε και στο γεφυράκι τον αρχίσαμε στο τουφεκίδι. Τραυματίζουμε το γαϊδουράκι και αυτός σκοτώνεται, παίρνουμε το καρότσι με έξη αυτόματα μέσα ταχυβολάκια και ένα οπλοπολυβόλο με δέκα βαλιτσάκια με ταινίες φυσίγγια.

Τραβάμε δεξιότερα και πιάνουμε τους πρόποδες του Προφήτη Ηλία. (Όταν σκοτώσαμε τον Γερμανό με το γαϊδάρο γυρίζοντας βλέπω δυο Γερμανούς στα πράγματά μας απάνω. Γυρίζω το τουφέκι, τραυματίζω τον ένα βαριά τον άλλο ελαφριά.

Είχαν σκοτώσει τον λοχία και τον πολίτη από την Ανώπολη, Κοκκινάκη τον έλεγαν. Τους πήραμε στην Ανώπολη, γυρνάμε πίσω για εκκαθάριση στο κάμπο στη μάχη του Κοπιά).

Οι Γερμανοί καλά ταμπουρωμένοι στα αμπέλια. Βραδιάζει. Ο λόχος του Κων/νου Γαλενιανού είναι στους πρόποδες του Κακού Όρους. Γυρίζω πίσω με άλλον ένα στρατιώτη Βασιλάκη Γεώργιο να ειδοποιήσουμε τον 5ο λόχο του Γαλενιανού να έρθει προς ενίσχυση του 6ου λόχου.

Στο Κακό Όρος απάνω έρριξαν τα αεροπλάνα επτά αλεξιπτωτιστές Σύνδεσμο Καρτερού και Κοκκίνη Χάνη που είχε κάνει ένας λοχίας του 5ου λόχου την επίθεση και σκότωσε τους τέσσερις και τους τρεις τους έπιασε αιχμαλώτους.

Όταν φτάσαμε εμείς εκεί, τους είχαν σε ένα βράχο και καθόνταν. Ο κ. Γαλενιανός φωνάζει: «Στην αμαξωτή οδό σύνταξη του Λόχου».

Ένας λοχίας που λέγανε ότι είχε βάλει μόνος του τα γαλόνια και που απεδείχθη ότι ήταν και Γερμανόφιλος εκ των υστέρων, Τσουλιαδάκης λεγόταν από τον Κρουσώνα, δημιουργεί μια φασαρία με τον λοχία που είχε πιάσει τους Γερμανούς και του δίνει μια τουφεκιά στο στήθος και εξαφανίζεται στο βουνό. Τον τραυματία δεν πρόλαβαν να τον κατεβάσουν στην οδό και πέθανε.

Άρχισε να νυχτώνει όταν μπαίναμε στου Κοκκίνη. Μερικοί Γερμανοί επωφελούμενοι του σκότους είχαν έλθει εκεί. Μας ρίχνουν χειροβομβίδες τους τουφεκίζουμε και οπισθοχωρούμε

Η διατήρηση της συλλογικής μνήμης και η ανάδειξη της τοπικής ιστορίας είναι υποχρέωση όλων μας και αυτός ακριβώς είναι ο σκοπός των εκδηλώσεων.

Τιμούμε την αξία του πατριωτισμού, της πίστης στα ιδανικά του λαού μας, τους αγώνες, τις θυσίες των προγόνων μας.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

Από 8^{ης} πρωινής ώρας και ως τη δύση του ηλίου της 20^{ης} Μαΐου 2022 προβλέπεται:

Α΄ ΜΕΡΟΣ

- 1. Γενικός σημαιοστολισμός**
- 2. Φωταγώγηση των Δημοσίων – Δημοτικών καταστημάτων & Ν.Π.Δ.Δ.**

Β΄ ΜΕΡΟΣ

07:00	Αρχιερατική Θεία Λειτουργία
10:00	Επιμνημόσυνη Δέηση στον Ιερό Ναό του Προφήτη Ηλία, πάντα τηρώντας τα μέτρα κοινωνικής αποστασιοποίησης
10:15	Κατάθεση Στεφάνων και τήρηση ενός λεπτού σιγής στη μνήμη των πεσόντων
10:30	Ανάκρουση Εθνικού Ύμνου
10:40	Χαιρετισμός από το Δήμαρχο Χερσονήσου κ. Σέγκο Ιωάννη
10:50	Ομιλία από τον καθηγητή του Μουσικού Σχολείου κ. Κωστή Μαγκατζίνο.

Υπεύθυνος των εορταστικών εκδηλώσεων, ορίζεται ο **Αντιδήμαρχος Διοικητικών Θεμάτων & Κοινωνικής Πολιτικής, κ. Κωνσταντίνος Ζαχαριουδάκης.**

Ο ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΣ

ΖΑΧΑΡΙΟΥΔΑΚΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ο Δήμος Χερσονήσου σε συνεργασία με την Ενορία Ταξιαρχών Ανώπολης και τους Πολιτιστικούς Συλλόγους της περιοχής, θα πραγματοποιήσει εκδήλωση μνήμης και απόδοσης φόρου τιμής, την Παρασκευή 20 Μαΐου 2022, στον ηρωικό λόφο του Προφήτη Ηλία, με αφορμή την 81^η επέτειο της ιστορικής **Μάχης του Κοψά (Μάχη της Κρήτης, Μάιος 1941)**.

Τιμούμε την αξία του πατριωτισμού, της πίστης στα ιδανικά του λαού μας, τις θυσίες των προγόνων μας!

Παρακαλούμε όπως τιμήσετε με την παρουσία σας, τις εκδηλώσεις μνήμης και απόδοσης τιμής.

*Ο Δήμαρχος
Ιωάννης Σέγκος*